

functie te aanvaarden maar tenslotte gaf hij aan de aandrang van Furstner gehoor, die hem zei dat er nu eenmaal niemand anders was aan wie de genoemde taak toevertrouwd kon worden. 'In de gewone omgang is hij', schreef van Lidth met betrekking tot de Bruyne in zijn dagboek, 'charmant', maar zodra zakelijke aangelegenheden aan de orde kwamen, toonde hij zich 'stug'.¹ 'Hij is eigenlijk', schreef van Lidth in mei '44, 'een 'zure' man, wiens vertrouwen ik nimmer kan winnen. Het valt mij moeilijk, mijn geduld met hem te bewaren, en zijn aggressieve toon hindert mij.'² Anders gezegd: de Bruyne had de neiging, lang aan eigen denkbeelden vast te houden en liet niet over zich heenlopen. Soepelheid was hem vreemd. Hij was gevormd in een militaire hiërarchie en hij had weinig fantasie. Zin voor de typische *security*, die bij alle geheime werk gevergd werd, had hij niet en dat hadden zijn twee medewerkers bij dat werk, Lieftinck en Schilp, evenmin. Het kon gebeuren dat een Engelandvaarder die met de Bruyne's bureau in contact stond, enkele weken later in milieus waar veel Nederlanders bijeenkwamen, horen kon dat men al wist dat hij uitgezonden zou worden.

★

Toen de Bruyne eind december '41 zijn nieuwe taak ter hand nam, beseftte hij dat hij als hoofd van het Bureau Voorbereiding Terugkeer een nauwkeurig beeld moest hebben van wat in bezet Nederland geschiedde en van wat daar mogelijk was. In een CID onder Derksema stelde hij geen vertrouwen. Kon geen capabeler chef benoemd worden? Hij wees op van Bylandt, van Vredenburg, generaal van Oorschot en luitenant-kolonel van de Plassche. Alle vier kandidaten werden afgewezen: van Bylandt en van Vredenburg omdat Buitenlandse Zaken hen niet kon missen, van Oorschot en van de Plassche omdat bekend was dat *MI-6* met hen niet wenste samen te werken – met van Oorschot niet omdat hij zijn vingers gebrand had aan het Venlo-incident, met van de Plassche niet omdat hij vóór mei '40 geen enkele voorbereiding getroffen had voor geheime verbindingen met Nederland als het ooit bezet zou worden. De enige kandidaat die overbleef, was de Bruyne zelf.

Op 26 januari '42 ontving hij bezoek van twee officieren van *SOE* die er bij hem op aandrongen, dat van Nederlandse zijde meer kandidaten ter

¹ Van Lidth: 'Dagboek', 17 juni 1944. ² A.v., 17 mei 1944.